

طرح درس

«تحلیل کودکان از اشکال»

پ.ن: اگر به منابع اینترنتی معرفی شده در این طرح درس دسترسی ندارید، می‌توانید از طریق راه‌های ارتباطی مدرسه بازتاب (که در انتهای این مطلب درج شده است) با ما تماس بگیرید تا فایل‌های مورد نیاز را برایتان بفرستیم.

طرح درس نوشته شده به شکل عملی با کودکان انجام و بازی شده است؛ این نوشته برای کودکان ۴ تا ۸ ساله قابل استفاده است، به شرط آن که میزان پیچیدگی اشکال از طرفی، و سوالات از سوی دیگر اندکی تغییر و متناسب با سن کودک در نظر گرفته شود؛ از دیگر سو، هر کدام از این مراحل نوشته شده را می‌توان در یک جلسه تمرین کرد.

زهرا لطفی - تسهیلگر فلسفه برای کودکان مناسب برای کودکان پیش دبستانی تا دوم ابتدایی

مدرسه
بازتاب

طرح درس

«تحلیل کودکان از اشکال»

ابزارهای مورد نیاز

- تخته و ماژیک تخته
- اشکالی که با مقوا از پیش تهیه شده است.
- اشیایی که تظاهر بیرونی اشکال شناخته شده هستند. (مثلاً ساعت، که شکل دایره دارد).

حوزه‌های یادگیری

- ریاضی
- زبان انگلیسی
- هنر
- فیزیولوژی (کاراندام شناسی)
- فلسفه برای کودکان

طرح درس نوشته شده به شکل عملی با کودکان انجام و بازی شده است؛ این نوشته قابل استفاده برای کودکان از سن ۴ تا ۸ سال می باشد به شرط آن که میزان پیچیدگی اشکال از طرفی، و سوالات از سوی دیگر اندکی تغییر و متناسب با سن کودک در نظر گرفته شود؛ از دیگر سو، هر کدام از این مراحل نوشته شده را می توان در یک جلسه تمرین کرد.

اهداف

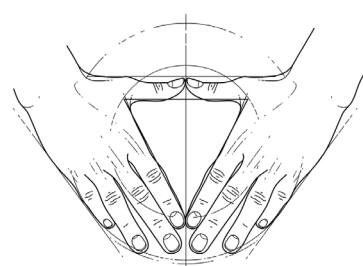
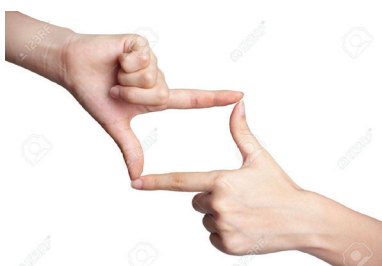
۱. آشنایی با اشکال (هدف ابتدایی)
۲. توانایی تمایز میان اشکال مختلف
۳. ساختن اشکال با اعضای بدن، خصوصاً انگشتان.
۴. توانایی شناخت اختلاف‌ها و دلیل‌آوری برای آن‌ها. (مثلاً تفاوت بین مربع و مثلث چیست؟)
۵. توانایی یافتن اشکال در دنیای واقعی
۶. شناخت ماهیت اشکال در حالت‌های مختلف (مثلاً: مربعی که روی تخته کشیده شده است با مربعی که سرامیک است با مربعی که در کارتی رسم شده است).
۷. هدف نهایی: توانایی درک عمیق از حالت‌های مختلف اشیا و تشخیص ماهیت اشیا در دنیای خیالی (ذهنی)، واقعی.

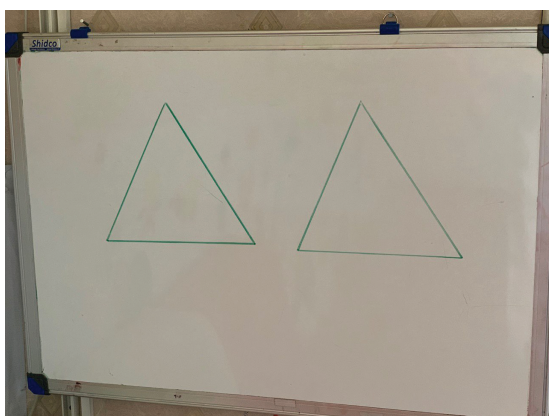
مراحل تدریس

مرحله اول :

در ابتدا برای آشنایی کودکان با این اشکال از اعضای بدن آن‌ها کمک می‌گیریم؛ از آن‌ها می‌خواهیم تا با کمک انگشتانشان اشکال را بسازند. مثلاً با کمک انگشتان سبابه و اشاره هر دو دست، شکل چهارگوش را بسازند. یا مثلاً با کمک انگشتان شکل دایره را بسازند، یا با کمک انگشتان سبابه و اشاره هر دو دست مثلث یا سه‌گوش را بسازیم.

مرحله دوم:

با کشیدن اشکال پای تخته درس را آغاز کنید. در ابتدا از کودکان بخواهید تا تفاوت میان سه‌گوش و چهارگوش را بگویند، سعی کنید هر کدام را با رنگ‌های مختلف پای تخته بکشید تا از پاسخ‌های ساده شروع کنند. مثلاً ابتدا تفاوت رنگ اشکال را توضیح دهند؛ سپس به سراغ تفاوت‌های اساسی اشکال بروند. سوال‌های ساده پرسید. برای مثال:

- این دو شکل چه فرقی (کلمه تفاوت استفاده نشده است زیرا ممکن است معنای آن را ندانند و بحث منحرف شود) با هم دارند؟
- آیا تعداد خط‌های آن‌ها با هم برابر است؟
- چه چیزی در آن‌ها با هم فرق دارد؟
- آیا فقط تعداد خط‌ها سبب شده است که این دو شکل (مثلاً دایره و مثلث) با هم فرق کند؟

دست

در مرحله آخر در این بخش، دو شکل که از همه جهت به هم شباهت دارند را پای تخته بکشید و از آن‌ها بخواهید تفاوت‌ها را بیان کنند؛ و تفاوت اصلی در جهتی است که هر کدام از این اشکال قرار گرفته‌اند. وقتی ذهن کودکان با تفاوت‌ها آشنا شد، می‌توان سؤال‌های ریشه‌ای‌تر را پرسید، مثلاً:

- آیا این دو شکل از هر نظر یکسان‌اند؟
- آیا این شکل (اگر مثلث کشیده باشید) یک مثلث است؟

مرحله سوم:

اشکالی که با مقوا از پیش ساخته شده را به کمک آهنربا به تخته کلاس نصب کنید. سپس با ماژیک همان شکل را رسم کنید و در آخرین گام برای آغاز بحث، شی‌ای که در جهان خارج به همان شکل است را بچینید؛ حال از کودکان بپرسید که:

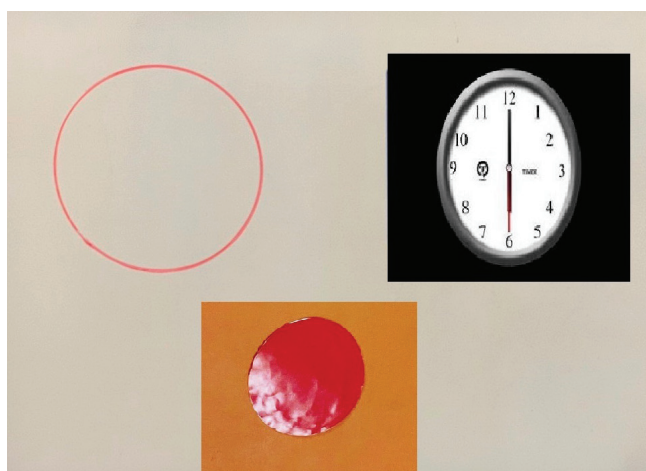
این سه چه فرقی با هم دارند؟

آیا دایره‌ای که پای تخته کشیده شده است را در دنیای خارج می‌بینند؟

آیا از دایره کشیده شده می‌توان استفاده کرد؟ مثلاً شکلی با آن ساخت؟

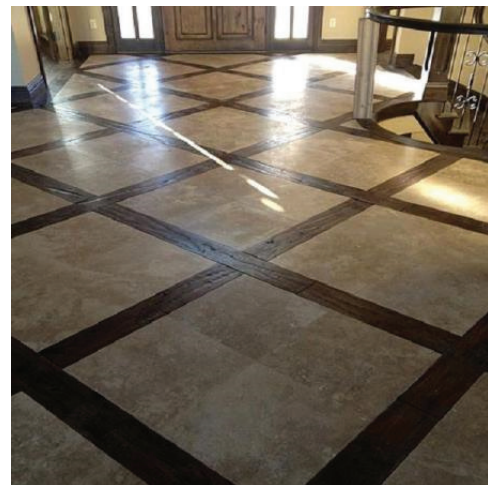
آیا دایره از پیش ساخته شده کاربردی دارد؟

این ساعت، دایره است یا ساعت؟ ساعت چیست؟

مرحله چهارم:

در قسمت پایانی این تمرین ذهنی باید کودکان را به جایی برد که مابه‌ازای بیرونی اشکال مختلفی که در مراحل قبل آن‌ها را آموخته‌اند را ببینند و در پی آن‌ها بگردند. مثلاً، از آن‌ها بخواهید تا شکل چهارگوش را پیدا کنند، یا شکل دایره را پیدا کنند. مثلاً می‌توان شکل سه‌گوش را در نان بستنی یافت، یا چهارگوش را در سرامیک یافت.

بازی با کودکان

چشمان آن‌ها را با پارچه‌ای ببندید. اشکال مختلف که از پیش ساخته شده را پیش روی آن‌ها قرار دهید. از آن‌ها بخواهید تا اشکال را تشخیص دهند؛ این کار هم دست ورزی آن‌ها را در تشخیص اشکال بالا می‌برد و هم این امکان را به آن‌ها می‌دهد تا بی آنکه از توانایی بصریشان استفاده کنند، اشکال را تشخیص دهند. در این بازی کودک مجبور خواهد شد فضای ذهنی (آنچه در کلاس فراگرفته است) را با فضای عینی (اشکال بیرونی) مطابقت دهد.

